

GELIEVE U TE ONTDOEN
VAN HOED, KORSET EN DIRECTOIRE

Herinneringen van een gynaecoloog 1960-2023

WILLEM BROUWER

Gelieve u te ontdoen van hoed, korset en directoire

Herinneringen van een gynaecoloog
1960 - 2023

2024
Uitgeverij de Brouwerij
Maassluis

Uitgeverij de Brouwerij | Brainbooks wil met literaire non-fictie kennis vergroten en discussie bevorderen rond sociaal-medische en maatschappelijk relevante onderwerpen.

Andere boeken van Willem Brouwer bij Uitgeverij de Brouwerij:

Gooi me niet weg
Een liefdevol verhaal over partnerzorg bij alzheimer
ISBN 9789078905059 (2018)

Ken je me nog?
De zorg voor mijn echtgenote in de laatste fase van dementie
ISBN 9789083114507 (2020)

De eenzame schaatser
En de Elfstedentocht van 18 januari 1963
ISBN 9789083114576 (2022)

©2024 Willem Brouwer
Gelieve u te ontdoen van hoed, korset en directoire
Herinneringen van een gynaecoloog 1960-2023
ISBN 9789078905073
NUR 320, 402

Vormgeving cover: Linda Hirzmann
Uitgeverij de Brouwerij | Brainbooks
www.uitgeverijdebrouwerij.nl
info@brainbooks.nl

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden veelevoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door printouts, kopiëren, of op welke andere manier dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

INHOUD

	PROLOOG	7
1	VISITE EN EEN STRAATONGEVAL	11
2	ALSOF ER NIETS IS GEBEURD	17
3	UIT EEN GOED NEST	27
4	BEKENDE NEDERLANDER	35
5	HET RECHT OM TE STERVEN	41
6	GELIEVE U TE ONTDOEN VAN HOED, KORSET EN DIRECTOIRE	46
7	ALS IN EEN SPAGHETTIWESTERN	51
8	EEN BIJZONDERE BEVALLING	56
9	EEN COLLEGA MET EEN FLESJE WIJN	62
10	COLLEGIALE KENNISMAKING	70
11	ZUSTER BLOK	76
12	PROMOVEREN	83
13	ALLEEN MET VOETBALSCHOENEN AAN KUN JE SCOREN	89
14	ACHTER HET IJZEREN GORDIJN	94
15	ZE SPEELDE VOOR HOER	103
16	KAREL	109
17	EEN LEEG BED	113
18	IS ER NOG FUNCTIE?	118
19	ECHTELIJKE SAMENWERKING	124
20	TE LAAG INGEVLOGEN	127
21	EEN AFSCHIEDSRECEPTIE	131
22	JOB	137
23	HET ONBESPROKENE	144
24	ELKAAR NIET TOT LAST ZIJN	148
25	EEN OUDE SCHOOLVRIEND	153
26	EEN TRIOOTJE	160
27	NACHTWERK	165
	EPILOOG	172

PROLOOG

Via een draaideur betreed ik het ziekenhuis om bij de afdeling dermatologie een kleine ingreep te ondergaan. Het betreft een huidtumor, een kleinigheid. Vergeleken met wat er op deze leeftijd kan gebeuren – vele van mijn voormalige collega's zijn reeds gesneuveld – noem ik het klein bier en mag ik niet klagen. Rechts zie ik de grote ontvangstbalie, links een ruimte met de aanmeldzuilen waar ik als patiënt moet inchecken, alsof het een trans-Atlantische vlucht betreft. Direct staat er een vriendelijke dame bij me, die vraagt of ik hulp nodig heb. Nee, ik kan mijn eigen naam wel typen, met geboortedatum, de vragen kan ik allemaal ontkennend beantwoorden en klaar ben ik. Het apparaat spuugt een briefje uit met daarop een QR-code, de afspraak, het tijdstip en de looproute naar waar ik moet zijn. De gang uit, trap omhoog, weer een gang en ik ben er. Ik moet me opnieuw bij een scherm melden en houd de QR-code van het briefje voor het oog, maar nu komt de melding dat ik onbekend ben. Klopt het digitale systeem niet? Ik vervoeg me bij de polibalie, en laat het briefje zien.

‘Meneer, dit is 60, longziekten, u moet bij 67 zijn, dermatologie.’

‘Stom van mij,’ zeg ik, ‘vergissing, excuses,’ en loop een gang verder. Nu gaat het goed en ik mag plaatsnemen in de wachtkamer.

‘Meneer Brouwer?’ Een jonge verpleegster roept mij op en ik ga staan, zie een vriendelijk en jeugdig gezicht, ongeveer de leeftijd van mijn oudste kleindochter. Ik mag meelopen en we komen in een behandelkamer. Ze doet haar best om me op mijn gemak te stellen: ‘U hoeft niet zenuwachtig te zijn hoor, nog even checken, wat is uw geboortedatum?’ Het klopt allemaal. ‘Daar kunt u uw jasje ophangen, u weet wat er gaat gebeuren? Maar dokter legt het zo nog wel weer uit, hoor.’

Ik knik maar wat, en even later komt de dermatologe binnen die de ingreep zal doen.

‘Daar is dokter al,’ zegt mijn aardige zuster. De dame stelt zich voor, informeert of ik weet wat er gaat gebeuren en ik mag gaan liggen. Er gaat een groene doek over mijn hoofd, ik zie niets meer en ben van de buitenwereld afgesloten.

‘Ligt u goed, meneer? Kunt u nog ademen?’

Ik word keurig op de hoogte gehouden van waar het team mee bezig is, ik voel de prikjes van de verdoving en even later zegt de verpleegkundige dat dokter gaat beginnen. Ik hoor ze in de verte met elkaar op fluisterton praten, en merk weinig van de ingreep. Zo nu en dan wordt het woord tot mij gericht, of het goed gaat met me?

‘Dokter gaat nu sluiten,’ hoor ik. Dan opeens een vraag over mijn persoonlijke omstandigheden. ‘Wat deed u in het normale leven, meneer?’

Ik bedenk hoe ik dat zal zeggen. ‘Ik werkte in de zorg.’
Gefluister boven me, en dan: ‘Was u huisarts?’

‘Nee, ik werkte ook in dit ziekenhuis, als gynaecoloog.’ Even is het stil en ik laat erop volgen dat mijn afscheid alweer vijftien jaar geleden was, deze dermatologe zal me niet gekend hebben.

‘Heeft u wat kunnen genieten van uw pensioen?’

Vanonder de groene doek mompel ik over mantelzorg voor een ziek geworden echtgenote en dat ze kortgeleden is overleden aan de gevolgen van alzheimer.

Ze zijn klaar en de doek wordt weggehaald. Ik kan de ook nog jonge dermatologe nu beter bekijken.

‘Vervelend voor u.’

Maar dan ter zake, volgende week moet ik terugkomen voor de hechtingen en voor de uitslag, of het sneevlak vrij is, anders moet het nog een keer. Ik snap het volkomen. Ik blijf achter met de verpleegster die nu heel voorzichtig de wond op mijn achterhoofd gaat bedekken met een groot verband, ze doet het zeer zorgvuldig en praat met me over mijn overleden echtgenote.

‘Ja, ik heb haar tot het einde toe, met hulp van buiten verzorgd.’

Het lieve zustertje vindt dat erg flink van me. Ze loopt nog even mee naar de balie voor de afspraak volgende week en direct gaat er al een pingel op mijn iPhone met zeer waarschijnlijk het berichtje met de afspraak.

Wonderlijke wereld, denk ik, en loop terug richting de uitgang. In de lange gang die het voorkomen heeft van een drukke winkelstraat, bevindt zich ook een lunchroom waar ijsjes te koop zijn. Ik wil mezelf even verwennen, dat heb ik wel verdiend na het ondergaan van de ingreep en wijs het grootste ijsje aan dat ik zie, en zit vervolgens met mijn bela-

chelijk groot verband op mijn hoofd op een bankje, het ijsje in de hand. Vóór me het drukke ziekenhuisverkeer: patiënten die voortschuifelen, sommigen worden vervoerd op een elektrisch karretje, groepjes uit de verplegende zorg, waarschijnlijk op weg naar het restaurant, artsen in druk gesprek met elkaar, maar ik ken niemand meer, het is een generatie na die van mij, een enkeling ziet me als een bejaarde oudere heer, likkend en genietend van zijn ijsje, soms komt er een knikje in mijn richting. Hier leeft het ziekenhuis.

En dan te bedenken dat ik jaren geleden ook deelgenoot was van deze ziekenhuiscarrousel en dat ik me ook via deze gang spoedde van poli naar verloskamer en weer terug, hoe vaak deed ik dit loopje?

Ik zit wel lekker, het ijsje is bijna op. De geluiden om me heen vervagen, beelden uit een herinnering komen voorbij, het overkomt me tegenwoordig wel vaker, en ik dommel even weg.

1. VISITE EN EEN STRAATONGEVAL

‘Kom, ga maar even mee,’ zegt mijn vader die huisarts is, ‘kun je vast wat van het vak leren.’

Ik zit dan nog in mijn preklinische jaren en heb in de studie geneeskunde nog geen ervaring in het directe contact met patiënten. Naast hem in de auto gezeten zijn we op weg naar wat hij noemt een visite, een kind met koorts.

We zijn er, het is langs een kanaal in Geesbrug en we stappen een eenvoudige woning binnen. Mijn vader, nogal lang, bukt altijd routinematig even met zijn hoofd bij het betreden van een huis, door ervaring wijs geworden bij de meestal kleine boerderijtjes. Ik loop achter hem aan, waarbij hij mij introduceert als: ‘mijn zoon, die voor dokter leert.’

Het is een kleuter van een jaar of vier, al enige dagen niet lekker en die daarbij vandaag ook koorts kreeg.

‘Hoeveel?’ vraagt mijn vader.

‘Bijna 39.’

Ik stel me achter in de kamer op en ga daar op een stoel zitten om te zien hoe het verder gaat. De moeder met een schort voor, draagt het jongetje de kamer in en zet hem op tafel. Het mondje moet even open, dat doet het ventje braaf.

‘Zeg eens A?’

Ook dat doet hij gedwee.

‘Heb je een lepel voor me?’ vraagt de dokter.

De moeder rijkt hem een lepel aan en hij kijkt in de keel. Als mijn vader met het handvat de tong naar beneden duwt, begint het jongetje klagelijk te huilen. Mijn vader voelt met de buitenkant van zijn hand aan het wangetje en zal waarschijnlijk kunnen constateren dat de koorts wel klopt. Hij zoekt in zijn brede leren artsenkoffer met die merkwaardige sluiting en haalt een oorspiegel tevoorschijn waarmee hij in beide oortjes kijkt.

Niemand zegt een woord. Voorzichtig betast hij vervolgens het buikje van de kleuter en vraagt aan de moeder de bovenste kleertjes omhoog te doen. Ze trekt hemdje en borstrokje wat omhoog, mijn vader pakt zijn stethoscoop en luistert, terwijl het ventje erg gewillig diep in- en uitademt. Het is nu doodstil in de achterkamer. De familie, een ouder zusje en de jonge ouders kijken toe, zij zijn duidelijk ongerust. De dokter zwijgt en bekijkt het kind nog eens goed.

‘Leg hem maar even plat neer.’ Hij houdt zijn uitgestrekte hand achter op het hoofdje en duwt het omhoog, althans dat is de bedoeling, veronderstel ik. Een paar keer zie ik hem deze handeling herhalen, daarbij omhoogkijkend alsof een hogere macht hem moet aangeven of datgene wat hij voelt abnormaal is. Ik krijg bijna de neiging mee omhoog te kijken. De familie staart hem niet-begrijpend aan, maar volgt zijn handelingen heel nauwkeurig. De moeder staat vlak naast hem als hij uit zijn gedachten komt en haar aankijkt. ‘Ik wil hem wel even naar het ziekenhuis hebben, waar is hier de telefoon?’

Die is op de gang, en hij verwijdert zich. Het blijft even

stil, zij kijkt haar man vragend aan, beiden hebben dezelfde gedachte: waar zou de dokter aan denken?

De echtgenoot richt zich dan tot mij: ‘Je wil ook dokter worden?’

Ik knik.

‘Mooi vak,’ zegt de man als mijn vader weer binnenkomt.

‘Hebben jullie een auto?’

‘Die heeft de buurman, is altijd goed.’

‘Hij zou weleens hersenvliesontsteking kunnen hebben, ben er niet helemaal zeker van, in het ziekenhuis zijn meer middelen om daarachter te komen.’

De man verlaat direct het huis om bij de burens te vragen of zij even als taxi willen fungeren naar het ziekenhuis, zo’n twaalf kilometer verderop. De moeder kleedt haar zoontje weer aan, ze kijkt in zijn fletse oogjes, het kind is ziek, dat kan ik ook wel zien.

Even later ben ik met mijn vader op de terugweg.

‘Beetje nekstijf,’ zegt hij, ‘onthoud dat maar, nekstijfheid, meningitis, ze zullen daar wel een lumbaalpunctie (ruggenprik) doen.’

Terwijl hij dat zegt zien we dat er ergens aan de weg iets is gebeurd, een brommer op zijn kant, een paar mensen staan rond een op de grond liggende figuur. Mijn vader parkeert de auto, stapt uit en loopt naar de plek van het ongeval. Opnieuw volg ik hem als een schaduw. Iedereen kent de huisdokter.

‘Goed dat je er bent dokter, daar ligt ie, hij is aangereden, hoe weten we niet.’

Het is een jonge vent van mijn leeftijd, 19 jaar, die over-eind komt zitten, onder de bloedende schaafwonden.

‘Goed bij kennis,’ zegt mijn vader, en hij onderzoekt hem vluchtig. ‘Valt wel mee, probeer eens te staan.’

Daar staat hij, ons ongelukkig aankijkend. Zijn keurige kleren vies bemodderd en deels gescheurd, hij was kennelijk op weg naar iets belangrijks. Hij kijkt naar zijn brommer.

‘Zou ik maar niet meer op gaan zitten,’ zegt iemand, ‘zet hem maar bij ons op het erf, daar staat hij goed.’

‘Waar moet je heen?’ vraag ik.

‘Naar de Pereboomweg,’ zegt hij en noemt de naam van een meisje dat ik ook wel ken: Lammie V.

‘Van de petroleumboer?’

Dat klopt.

‘Je bent haar vrijer,’ stelt mijn vader vast.

Hij knikt. Maar om nu zo bij haar te verschijnen...

‘We brengen je wel even, stap maar in.’

Iemand zet zijn beschadigde brommer neer bij de boerderij vlak tegenover de plek waar het gebeurde. In de auto vragen we nog hoe het is gekomen, waarop een vaag antwoord komt: dat hij is aangereden door iemand die wat slingerde en hem uit balans bracht.

Het huisje van de petroleumboer staat naast de op dat moment droge ijsbaan van ons dorp. Ik loop met hem mee, en omdat hij er nogal toegetakeld uitziet, wil ik al vast waarschuwen...

Zij doet open en kijkt me met enige verbazing aan. Dan ziet ze hem aankomen. Ik kende haar als klein meisje op de christelijk kleuterschool, weinig opvallend, ook in de latere kinderjaren op het dorp zag ik haar nog wel eens, vooral in de winter als er op de ijsbaan naast hun huis geschaatst kon worden. Maar in de jaren erna zag ik haar nauwelijks

meer. En dan nu, een fraaie volgroeide jonge vrouw, met zeker haar mooiste jurk aan, iets opgemaakt, rode lippen, een mooie meid, zoals in het dorp dan wordt gezegd.

We komen in de woonkamer, opvallend opgeruimd, de ouders zijn er niet, alles staat heel netjes klaar voor de ontvangst, zij is alleen en in afwachting van haar vriend, en die komt niet alleen om een kopje thee te drinken. In onze buurt spreekt men van de vrijer, en die naam zou hij deze avond zeker eer aan doen, maar...

‘Wat zie je eruit!’ constateert onze Lammie.

Ik zit me nog te verbazen hoe een meisje in een paar jaar kan uitgroeien tot zo’n rijpe vrucht, om in te bijten, maar daar wordt voorlopig even niet aan gedacht. Met een washandje maakt ze voorzichtig zijn gezicht en zijn handen schoon, ze doet het met zoveel gevoel dat ik bijna jaloers word op haar vrijer. Opnieuw komt het ongeval ter sprake, hoe kon dat toch gebeuren?

‘Opzettelijk aangereden,’ zegt hij.

‘Dan moet je het aangeven,’ zeg ik direct.

Lammie kijkt bedenkelijk en schudt haar hoofd.

‘Of heb je geen bewijs genoeg?’ vraag ik nog.

Hij haalt zijn schouders op.

Ik besluit me er maar niet mee te bemoeien, laat de twee alleen en zie hoe zij troostend zijn hoofd tegen zich aan houdt.

Het laatste stukje loop ik naar het ouderlijk huis, mijn vader was ondertussen al doorgereden. Terugdenkend zie ik haar nog bezig met het verzorgen van haar ongelukkige vrijer. Waarom keek ze zo bedenkelijk toen de mogelijkheid van opzet ter sprake kwam? Heeft ze misschien iemand uit

het eigen dorp afgewezen en haar vrijer buiten de regio gezocht?

Later op de avond belt de kinderarts uit het ziekenhuis. Er is een lumbaalpunctie gedaan, inderdaad meningitis, direct begonnen met antibiotica, dat komt wel weer goed.

Mijn vader hoort het aan met een blik van: had ik wel gedacht. En ik denk aan mijn dorpsgenote Lammie, die was toegeëigend door iemand van buiten het dorp, en vraag me af of dat iets met de aanrijding te maken zou kunnen hebben.

Jaren later informeer ik nog eens naar haar bij mijn broer Gerard, die de praktijk van onze vader heeft voortgezet. Ze is nu ook al op vergevorderde leeftijd, en ja ze woont bij hem in Geesbrug aan dezelfde vaart als waar ik mijn vader bij een visite aan huis bezig zag en leerde hoe een hersenvliesontsteking te diagnosticeren.